

ПАТЕНТНА АКТИВНІСТЬ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА ВЕНЧУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Як зазначив Дуглас Норт (лауреат Нобелівської премії 1993 р. з економіки за дослідження, що дозволяють пояснювати економічні та інституційні зміни): «Все, що потрібно для економічного процвітання, – це інвестиції та інновації». Ці дві сфери поєднує в собі венчурна діяльність, яка є прогресивним видом економічної діяльності, що забезпечує безперервний економічний та науково-технічний розвиток і відповідає сучасним вимогам й потребам майбутніх періодів.

Одним з показників інноваційної активності бізнесу є патентна діяльність, яка в Україні є слабкою і це відбувалось, на наш погляд, не через брак ідей, а через застій і корупцію в економіці і політиці та мінімальну ймовірність перспектив успішної реалізації конструктивних інноваційних проектів.

В цілому у 2013 р. кількість підприємств і організацій України, які займалися створенням і використанням передових технологій та об'єктів права інтелектуальної власності, а також використанням раціоналізаторських пропозицій порівняно з 2012 р. зменшилась на 2,6% і становила 2224.

На створені у 2013 р. передові технології або на їх елементи було видано 1012 охоронних документів: 189 на винаходи, 715 на корисні моделі і 108 на промислові зразки [1].

Крім передових технологій у 2013 р. 428 підприємств також використовували об'єкти права інтелектуальної власності (ОПІВ) [1]:

- 2161 винахід, 28,8% яких створено за рахунок коштів державного бюджету,
- 3058 корисних моделей (відповідно – 41,2%),
- 582 промислових зразки (відповідно – 2,6%).

Вітчизняні промисловці-інноватори можуть об'єднати зусилля з вищими навчальними закладами (ВНЗ), які є осередками прикладних наукових досліджень.

Так, за результатами дослідження спеціалізованої бази даних «Винаходи (корисні моделі) в Україні» (складеної державним підприємством «Український інститут промислової власності») [2], можна зробити наступні висновки щодо патентної діяльності ВНЗ України за 2013 р.:

- з 224 обстежених ВНЗ більше половини (122 заклади) отримали в цілому 4787 патенти на винаходи, корисні моделі, промислові зразки;

- безперечними лідерами є три ВНЗ: Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля (384 патенти), Національний університет харчових технологій (360 патентів) і Національний університет біоресурсів і природокористування України (245 патентів);

- окремо виділяються 10 ВНЗ, які в сумі отримали 1184 патенти (від 88 до 178 патентів кожен);

- близько 60% ВНЗ отримали від 11 до 87 патентів;

- близько 30% ВНЗ отримали до 10 патентів;

- найбільше патентів отримано на корисні моделі (4127 патентів), на порядок нижчі показники по винаходах (655 патентів) і майже відсутнє патентування промислових зразків (5 патентів).

Порівнюючи патентну діяльність 428 підприємств і 122 ВНЗ України у 2013 р. можна відзначити, що найбільш затребуваними є корисні моделі, а найменш – промислові зразки (рис. 1).

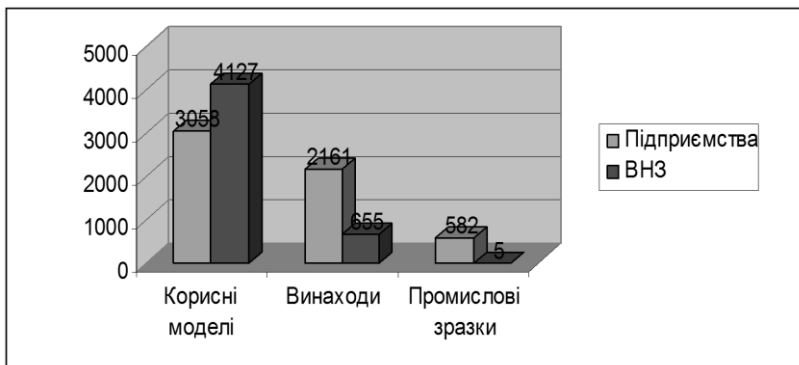

Рис.1 – Результати патентної діяльності підприємств і ВНЗ в Україні у 2013 р. (складено за даними [1], [2])

А в цілому – втричі менша кількість ВНЗ задекларували приблизно однакову кількість ОПВ, що і підприємства (4787 патентів ВНЗ і 5801 патентів підприємств), що свідчить про наявність потужного науково-технічного потенціалу ВНЗ, який необхідно розвивати та інтегрувати в практичну інноваційну діяльність, щоб дослідження науковців не були «наукою для науки».

Враховуючи вищезазначене, вважаємо за необхідне внесення змін до законодавства, що регламентує нормативно-правову базу венчурної діяльності у т.ч. патентно-ліцензійної діяльності (включаючи особливості діяльності ВНЗ), що сприятиме активізації патентної, а в подальшому – інноваційної та венчурної діяльності.

1. Офіційний сайт Державної служби України [Електронний ресурс]. - Режим доступу до матеріалу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Сайт Євроосвіта.нет [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.euroosvita.net/index.php/?category=1&id=3248>

Маркетинг інновацій і інновації в маркетингу: збірник тез доповідей VIII Міжнародної науково-практичної конференції, 25-26 вересня 2014 року. – Суми : ТОВ "ДД "Папірус", 2014. - С. 24-26.